

BÁO CÁO

**Vấn đề về nâng cao năng lực, chất lượng và hiệu quả hoạt động
của hệ thống y tế cơ sở sau sáp nhập**

Kính gửi: Thường trực Hội đồng nhân dân tỉnh Gia Lai

Thực hiện Công văn số 158/TTHĐND-VP ngày 16/7/2026 của Thường trực Hội đồng nhân dân tỉnh về việc đề nghị báo cáo nội dung chất vấn tại Kỳ họp thứ 5 (thường lệ) HĐND tỉnh khóa XIII; Sở Y tế báo cáo về các nội dung chất vấn của đại biểu Hội đồng nhân dân tỉnh như sau:

1. Sau khi sắp xếp từ 373 Trạm Y tế xuống còn 135 Trạm Y tế (giảm 63,8%), đề nghị Giám đốc Sở Y tế cho biết những chỉ số định lượng nào chứng minh việc sắp xếp đã nâng cao hiệu quả hoạt động của y tế cơ sở, ngoài việc giảm đầu mối quản lý? Cụ thể, các chỉ tiêu về tỷ lệ khám chữa bệnh tại tuyến xã, tỷ lệ quản lý sức khỏe người dân, quản lý bệnh không lây nhiễm, tỷ lệ tiêm chủng và mức độ hài lòng của người dân đã thay đổi như thế nào so với trước khi sắp xếp?

Sở Y tế đã chỉ đạo rà soát bước đầu một số chỉ số phản ánh chất lượng, khả năng tiếp cận dịch vụ y tế tại Trạm Y tế cấp xã trong 06 tháng đầu năm 2026 như sau:

- Tỷ lệ khám chữa bệnh tại tuyến xã:

Số lượt khám chữa bệnh tại Trạm Y tế là 274.118 lượt/2.624.390 lượt khám toàn tỉnh (tỷ lệ 10,4%), giảm 2,6% so với cùng kỳ năm 2025 (291.183 lượt/2.243.085, tỷ lệ 13%);

- Về quản lý bệnh không lây nhiễm:

Công tác quản lý bệnh không lây nhiễm tại các Trạm Y tế tiếp tục được duy trì và từng bước nâng cao chất lượng. Tỷ lệ Trạm Y tế thực hiện dự phòng, phát hiện, quản lý và điều trị các bệnh không lây nhiễm phổ biến, duy trì ổn định ở mức 96,2% bằng với cùng kỳ năm 2025. Tỷ lệ bệnh nhân tăng huyết áp và đái tháo đường được quản lý điều trị theo hướng dẫn của Bộ Y tế đều tăng so với cùng kỳ năm trước (tăng huyết áp đạt 50,5%, tăng 4,9%; đái tháo đường đạt 81,6%, tăng 32,7%).

- Tỷ lệ quản lý sức khỏe người dân:

Tỷ lệ người dân được lập hồ sơ, quản lý sức khỏe đạt 96% ở khu vực phía Đông tỉnh; Đối với khu vực phía Tây tỉnh, Sở Y tế đã tổ chức tập huấn việc lập hồ sơ, quản lý sức khỏe điện tử, phấn đấu đến năm 2030 sẽ đạt 100% trên toàn tỉnh.

- Tỷ lệ tiêm chủng các loại vắc xin:

Tính đến hết tháng 6/2026, trẻ dưới 01 tuổi được tiêm chủng đầy đủ đạt 43,6%, tăng 2,17% so với cùng kỳ năm 2025 (41,43%); tiêm vắc xin viêm gan B trong 24 giờ đầu sau sinh đạt 37,52%, tăng 4,22% so với cùng kỳ năm 2025 (33,30%); tiêm vắc xin DPT4 đạt 48,76%, tăng 4,05% so với cùng kỳ năm 2025 (44,71%); vắc xin Sởi - Rubella (MR) đạt 49,20%, tăng 0,64% so với cùng kỳ năm 2025 (48,56%); vắc xin viêm não Nhật Bản mũi 3 đạt 45,50%, tăng 7,01% so với cùng kỳ năm 2025 (38,49%); phụ nữ có thai tiêm uốn ván từ 02 mũi trở lên đạt 40,82%, tăng 2,89% so với cùng kỳ năm 2025 (37,93%). Nhìn chung tỷ lệ tiêm chủng các loại vắc xin đều tăng so với cùng kỳ năm 2025.

- Về mức độ hài lòng của người dân:

Qua khảo sát nhanh tại một số địa phương, tỷ lệ người dân hài lòng với chất lượng phục vụ của Trạm Y tế/điểm y tế đạt khoảng 97,8%.

Do Trạm Y tế mới được chuyển giao 6 tháng, thời gian còn ngắn nên các số liệu nêu trên mới là kết quả rà soát bước đầu, chưa phản ánh đầy đủ, toàn diện hiệu quả của việc sắp xếp. Bên cạnh yếu tố tinh gọn đầu mỗi quản lý hành chính, việc sắp xếp cũng phát sinh những khó khăn nhất định về nhân lực, cơ sở vật chất, trang thiết bị, tài chính do Trạm Y tế khi chuyển giao về UBND xã chưa phải là đơn vị sự nghiệp công lập, chưa có quy định pháp luật cụ thể về mô hình tổ chức, hoạt động; những khó khăn này có thể ảnh hưởng đến chất lượng cung ứng dịch vụ trong giai đoạn đầu chuyển đổi. Sở Y tế sẽ tiếp tục theo dõi, tổ chức đánh giá định kỳ, đầy đủ hơn và kiến nghị Bộ Y tế ban hành bộ tiêu chí, chỉ số theo dõi, đánh giá phù hợp với mô hình Trạm Y tế sau sắp xếp trong giai đoạn 2026-2035.

2. Hiện bình quân mỗi Trạm Y tế phục vụ khoảng 26.852 người, tăng gần 2,8 lần so với trước đây và quản lý khoảng 2,73 điểm y tế. Với quy mô phục vụ như vậy, Sở Y tế đánh giá khả năng hoàn thành đầy đủ chức năng của y tế cơ sở theo quy định như thế nào? Các điểm y tế hiện có được bố trí đầy đủ nhân lực, thuốc, trang thiết bị để khám chữa bệnh ban đầu hay chỉ thực hiện một số nhiệm vụ chuyên môn? Người dân, nhất là ở vùng sâu, vùng xa, có còn được bảo đảm khả năng tiếp cận dịch vụ y tế như trước không?

Theo báo cáo của Thống kê tỉnh Gia Lai, dân số phường đông dân nhất năm 2025 là Quy Nhơn (106.469 người), xã có dân số thấp nhất là An Toàn (1.651 người); dân số bình quân khu vực thành thị là 40.918 người/phường, dân số bình quân khu vực nông thôn là 19.634 người/xã; vì vậy cần xem xét quy mô dân số, số điểm trạm theo từng khu vực, vùng và thực tế từng địa phương. Trên thực tế khi nhập các xã, phường thì cũng nhập các Trạm Y tế thuộc các xã, phường với nhau, chọn 1 điểm trạm ở trung tâm làm trạm chính, các cơ sở còn lại là điểm trạm, nhân lực, cơ sở hạ tầng, trang thiết bị... đều giữ nguyên trạng, do đó việc tiếp cận của người dân với các dịch vụ y tế cơ bản không khác trước đây.

Với mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, Trạm Y tế định hướng chuyển thành đơn vị sự nghiệp công lập trực thuộc UBND cấp xã với lộ trình muộn nhất đến ngày 31/12/2030.

Trong bối cảnh tiếp nhận một số chức năng nhiệm vụ từ Bộ LĐTB&XH về Bộ Y tế; yêu cầu bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân được tăng cường theo tinh thần Nghị quyết số 72-NQ/TW ngày 09 tháng 9 năm 2025 của Bộ Chính trị thì chức năng, nhiệm vụ của Trạm Y tế tăng lên. Theo quy định của Thông tư số 43/2025/TT-BYT ngày 15 tháng 11 năm 2025 của Bộ trưởng Bộ Y tế hướng dẫn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Trạm Y tế xã, phường, đặc khu thuộc tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương thì chức năng, nhiệm vụ của Trạm Y tế tăng lên ở một số lĩnh vực, nội dung so với trước đây như: tăng cường quản lý bệnh không lây nhiễm và quản lý nguy cơ sức khỏe tại cộng đồng, quản lý bệnh mạn tính, phục hồi chức năng, quản lý sức khỏe dựa trên dữ liệu và hồ sơ điện tử, ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động...

Với quy định về nhân lực hiện nay theo Thông tư số 03/2023/TT-BYT ngày 17/02/2023 hướng dẫn vị trí việc làm, định mức số lượng người làm việc, cơ cấu viên chức theo chức danh nghề nghiệp trong đơn vị sự nghiệp y tế công lập thì Trạm Y tế chỉ có viên chức chuyên ngành y tế, không có nhân lực chuyên môn dùng chung, hỗ trợ, phục vụ (kế hoạch, tài chính, công nghệ thông tin, văn thư, phục vụ...) nên vẫn chưa thể đáp ứng đầy đủ các chức năng, nhiệm vụ theo quy định mới mà cần có sự hỗ trợ của UBND các xã cũng như y tế tuyến trên. Tuy nhiên về hoạt động chuyên môn vẫn phải đảm bảo để đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe ban đầu cho người dân địa phương.

Sau sắp xếp, tỉnh vẫn duy trì 369 điểm y tế thuộc 135 Trạm Y tế xã, phường. Tuy nhiên, không phải tất cả các điểm trạm đều được bố trí đầy đủ như một trạm độc lập trước đây mà tùy tình hình thực tế địa phương và của Trạm Y tế, UBND xã chỉ

đạo việc sắp xếp nhân lực, thuốc, thiết bị và vật tư y tế cho phù hợp để phục vụ người dân một cách tốt nhất.

Toàn tỉnh có 131/135 Trạm Y tế có bác sĩ; nhân lực được phân công làm việc tại trạm chính và các điểm y tế theo nhu cầu khám chữa bệnh. Một số điểm chủ yếu thực hiện tiêm chủng, phòng, chống dịch, quản lý sức khỏe, chăm sóc bà mẹ, trẻ em, sơ cấp cứu và khám, xử trí bệnh thông thường. Trường hợp vượt khả năng được chuyển đến cơ sở y tế phù hợp.

Về thuốc, Sở Y tế đã tham mưu UBND tỉnh ban hành Quyết định số 3310/QĐ-UBND ngày 30/12/2025, phân công 28 Trung tâm Y tế cung ứng thuốc, vật tư, hóa chất, thiết bị y tế và ký hợp đồng khám bệnh, chữa bệnh bảo hiểm y tế cho các Trạm Y tế. Trong 6 tháng đầu năm 2026, không ghi nhận thiếu thuốc cấp cứu, thuốc thiết yếu làm gián đoạn hoạt động chuyên môn.

Trang thiết bị giữa các điểm còn chưa đồng đều, nhiều nơi chủ yếu có thiết bị khám bệnh thông thường, còn thiếu thiết bị xét nghiệm và chẩn đoán hình ảnh. Đây là những tồn tại đã kéo dài nhiều năm; nhu cầu đầu tư lớn trong khi nguồn ngân sách còn hạn chế nên chưa thể khắc phục trong thời gian ngắn.

Như vậy, người dân vẫn được duy trì khả năng tiếp cận các dịch vụ y tế thiết yếu như trước, không bị gián đoạn do thay đổi mô hình quản lý. Tuy nhiên, việc thực hiện đầy đủ các dịch vụ khám, xét nghiệm, chẩn đoán và điều trị ngay tại tất cả 369 điểm y tế hiện chưa thể đáp ứng đồng đều. Sở Y tế sẽ tiếp tục luân phiên nhân lực, bảo đảm thuốc, hỗ trợ chuyên môn và tham mưu UBND tỉnh ưu tiên nguồn lực đầu tư cho tuyến y tế cơ sở.

3. Ngành y tế hiện có 2.431 viên chức, chỉ đạt 85,6% định mức và còn thiếu 409 người, trong khi quy mô phục vụ của mỗi Trạm Y tế tăng gần 2,8 lần. Đề nghị Giám đốc Sở Y tế cho biết nguyên nhân chủ yếu của tình trạng thiếu nhân lực là do không tuyển dụng được, thiếu nguồn nhân lực hay do định mức chưa phù hợp sau sắp xếp? Đồng thời, có giải pháp và lộ trình cụ thể như thế nào để khắc phục tình trạng này, bảo đảm không ảnh hưởng đến chất lượng chăm sóc sức khỏe ban đầu?

Tình trạng thiếu nhân lực, nhất là bác sĩ của ngành Y tế kéo dài nhiều năm và phân bổ không đồng đều giữa các địa phương; thiếu nhiều vẫn là tuyến xã, khu vực miền núi, vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Có thể có các nguyên nhân sau:

- Số người đăng ký tuyển dụng về trạm y tế là rất thấp, nhất là các địa bàn miền núi, vùng sâu, vùng xa; đối với bác sĩ lại càng thấp hơn nhiều. Theo kế hoạch

tuyển dụng viên chức năm 2025 của Sở Y tế, các Trạm Y tế cần tuyển 419 người; trong đó có 152 bác sĩ. Kết quả: tuyển dụng được là 132 viên chức; trong đó có 05 bác sĩ.

Như vậy việc thiếu nguồn nhân lực dự tuyển là 1 vấn đề, vấn đề khác là vị trí làm việc tại trạm y tế hiện nay ít thu hút đối với người học ngành y, dược; có thể do cơ hội phát triển nghề nghiệp kém hơn so với các bệnh viện; có thể do điều kiện địa lý, đi lại xa xôi, khó khăn hơn vùng thành thị; cũng có thể do nguồn thu nhập ngoài lương và các khoản phụ cấp theo quy định của Nhà nước thì không có nguồn thu nhập tăng thêm.

Về định mức nhân lực tại Trạm Y tế như quy định hiện nay theo Sở Y tế là thấp so với chức năng, nhiệm vụ được giao và mô hình đơn vị sự nghiệp công lập. Bộ Y tế đang tiếp tục hoàn thiện Thông tư quy định số lượng người làm việc và vị trí việc làm tại Trạm Y tế, sẽ là căn cứ quan trọng để địa phương thực hiện tuyển dụng, bố trí, sử dụng và đào tạo nguồn nhân lực y tế cơ sở trong giai đoạn tới.

- Về giải pháp của Sở Y tế để đáp ứng nguồn nhân lực:

+ Đang tiếp tục triển khai kỳ tuyển dụng viên chức y tế, bác sĩ, dược sĩ năm 2025 để bổ sung nhân lực cho các Trạm Y tế; đồng thời đề nghị UBND cấp xã, căn cứ số người làm việc được UBND tỉnh giao năm 2026, chủ động tổ chức tuyển dụng số viên chức còn thiếu theo thẩm quyền, hoặc trình cấp có thẩm quyền thực hiện hợp đồng lao động theo vị trí việc làm chuyên môn, nghiệp vụ đối với các vị trí còn thiếu để kịp thời đáp ứng nhân lực cho Trạm Y tế.

+ Trong thời gian chưa tuyển dụng đủ, Sở Y tế tiếp tục chỉ đạo luân phiên bác sĩ về công tác có thời hạn tại Trạm Y tế theo Kế hoạch của UBND tỉnh; chỉ đạo các Trung tâm Y tế tăng cường điều động, hỗ trợ nhân lực chuyên môn phù hợp cho Trạm Y tế khi có nhu cầu đột xuất, nhất là vào mùa cao điểm dịch bệnh hoặc các đợt kiểm tra liên ngành an toàn thực phẩm; đề nghị UBND các xã chỉ đạo các ban, ngành, đoàn thể phối hợp, hỗ trợ đội ngũ cán bộ y tế trong công tác phòng, chống dịch, truyền thông, tránh để xảy ra tình trạng quá tải ảnh hưởng đến chất lượng chăm sóc sức khỏe ban đầu cho Nhân dân.

4. Hiện còn 4/135 Trạm Y tế chưa có bác sĩ. Đề nghị Giám đốc Sở Y tế cho biết các Trạm này thuộc địa phương nào, nguyên nhân vì sao chưa bố trí được bác sĩ và thời điểm cụ thể sẽ hoàn thành việc bố trí để bảo đảm 100% Trạm Y tế có bác sĩ theo yêu cầu?

- Hiện 04 Trạm Y tế chưa có bác sĩ tại chỗ thuộc phường Hội Phú, phường Thống Nhất, xã Ia Grai, xã Ya Hội

- Theo Kế hoạch luân phiên bác sĩ về làm việc có thời hạn tại Trạm Y tế cấp xã trên địa bàn tỉnh Gia Lai năm 2026 của UBND tỉnh; Sở Y tế đã chỉ đạo các bệnh viện, Trung tâm Y tế quyết định luân phiên 36 bác sĩ về làm việc có thời hạn tại 30 Trạm Y tế trong năm 2026; trong đó: có 05 bác sĩ luân phiên tại 04 Trạm Y tế nêu trên (phường Hội Phú 02 bác sĩ, phường Thống Nhất 01 bác sĩ, xã Ia Grai 01 bác sĩ, xã Ya Hội 01 bác sĩ).

- Giải pháp trong thời gian tới là UBND cấp xã tổ chức tuyển dụng để đáp ứng nhân lực y tế của các Trạm Y tế; Sở Y tế tiếp tục luân phiên bác sĩ theo kế hoạch của UBND tỉnh; chỉ đạo các Trung tâm Y tế điều động tăng cường nhân lực hỗ trợ hoạt động của y tế xã theo đề xuất của địa phương khi có nhu cầu đột xuất. Đề nghị UBND các xã chỉ đạo các ban ngành, đoàn thể địa phương cùng tham gia phối hợp, hỗ trợ đội ngũ cán bộ y tế trong các chiến dịch phòng, chống dịch bệnh, đảm bảo an toàn thực phẩm, khám sức khỏe định kỳ cho người dân và các hoạt động y tế khác trên địa bàn.

Sở Y tế kính báo cáo Hội đồng nhân dân tỉnh./.

GIÁM ĐỐC

Nơi nhận:

- Như trên;
- Đại biểu HĐND tỉnh;
- UBND tỉnh;
- Lãnh đạo Sở;
- Các phòng, VP Sở;
- Lưu: VT, TCCB.

Lê Quang Hùng